



Kirjaaminen
opiskeluhuollon
psykologin
asiakastyössä

**Erikoissuunnittelija
Anne Ålander**

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

25.4.2024



Kirjaamista ohjaa lainsäädäntö

- Asiakastietolaki ([laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023](#))
- Asiakirjojen tehtävänä on palvella asiakkaan palvelun ja potilaan hoidon järjestämistä, suunnittelua, toteuttamista, seuranta ja valvontaa
- Potilasasiakirjoihin on kirjattava jokaisesta palvelutapahtumasta potilasasiakirjamerkinnät.
 - Tapahtumia ovat esim. vastaanotto, puhelu, sähköinen yhteydenotto, lausunnon laatiminen
- Käytetyn kielen on oltava selkeää ja ymmärrettävää. Käytetään vain yleisesti tunnettuja ja hyväksytyjä käsitteitä ja lyhenteitä.



Kirjataan tarpeelliset tiedot

- Merkinnoistä tulee **tarpeellisessa laajuudessa** käydä ilmi
 - tulosyy, esitiedot, nykytila, havainnot, tutkimustulokset, ongelmat, taudinmääritys tai terveysriski, johtopäätökset
 - hoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta, sairauden kulku sekä loppulausunto
 - miten hoito on toteutettu, onko hoidon aikana ilmennyt jotakin erityistä ja millaisia hoitoa koskevia ratkaisuja sen kuluessa on tehty
- Ammattilaisen tulee arvioida, mitkä ovat tarpeelliset ja riittävät tiedot hoidon jatkuvuuden kannalta
 - Oman työn tuki
 - Tiedon välitys muille ammattilaisille sekä omassa organisaatiossa että muissa organisaatioissa (Potilastiedon arkisto)
 - Tiedon välitys asiakkaalle (OmaKanta)
 - Kannattaa hyödyntää tietojärjestelmien kirjaamisen mallipohjia ja fraaseja



Miten kirjataan

- Kansallinen näkymä PSL (psykologia)
 - Käytössä voi myös olla paikallinen näkymä, jonka tiedot tallennetaan PSL-näkymälle Potilastiedon arkistoon
 - Lisänäkymää käyttämällä sama tieto saadaan tallennettua useammalle näkymälle, esim. PSL + OPI (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto)
- Kansalliset otsikot (30 kpl)
 - Käytössä voi lisäksi olla paikallisia lisäotsikoita, joiden tiedot tallennetaan kansallisten otsikoiden alle Potilastiedon arkistoon
 - Lisäotsikoina voi käyttää esim. [psykologityön nimikkeistöä](#)
 - Otsikoiden alle kirjattava tieto voi olla rakenteista käyttäen valtakunnallisesti määriteltyjä luokituksia/koodistoja tai vapaata tekstiä tai molempia



Mitä kirjataan rakenteisesti

- Jokaisesta tapahtumasta kirjataan **vähintään yksi käyntisy**
 - Hoidon syy –otsikon alle
 - ICPC-2 luokituksella tai lääkärin aiemmin määrittelemä diagnoosi ICD-10 – luokituksella
 - Koodin termiä voi muuttaa täsmällisemmäksi tai käyntisyytä paremmin kuvaavaksi, kunhan sen merkitys ei muutu koodista poikkeavaksi
 - Sopivia koodeja esim. P Mielensterveys ja käyttäytyminen –ryhmässä
- Terveysthuollon ammattihenkilön tekemät toimenpiteet eli **tapahtuman sisältö**
 - Toimenpiteet –otsikon alle Toimenpideluokituksella, yksi tai useampi
 - Sopivia koodeja esim. ryhmässä O Ehkäisevä toiminta ja terveyden edistäminen, IH Matalan kynnyksen mielensterveys- ja päihdetyö



Mitä kirjataan kansallisiin otsikoihin, esimerkkejä 1

- Tulotilanne
 - **Tulosyy:** lyhyesti siten kuin asiakas tai hänen saattajansa asian kuvaa
 - **Esitiedot:** psykologinen anamneesi, aiemmat selvittelyt ja kartoitukset, koulunkäyntitiedot
 - **Toimintakyky:** arvio ajankohtaisesta toimintakyvystä ja toimintakykyyn vaikuttavista psykologisista tekijöistä (kts. tarkemmin uusi [Toimintakyky-kirjaamisopas](#))
- **Lausunto:** psykologisten tutkimusten lausunnot (kts. [Psykologiliiton ohjeistus lausunnon rakenteesta](#))
- **Muu merkintä:** neuvotteluun osallistujat, yhteistyötahot

Mitä kirjataan kansallisiin otsikoihin, esimerkkejä 2

- Hoidon suunnittelu
 - **Hoidon tarve:** mitä pyritään ratkaisemaan, hoitamaan tai selvittämään (oppiminen, käyttäytyminen, tunne-elämä, perhe, sosiaaliset suhteet, elämänhallinta, pedagogiset järjestelyt)
 - **Hoidon tavoitteet:** psykologisen intervention tavoitteet, jotka on arvioitavissa
 - **Suunnitelma:** kannanotto hoitosuunnitelmaan, psykologiseen interventioon liittyvä suunnitelma, jatkohoitosuunnitelma
 - **Konsultaatio/Lähetete:** kannanotto asiakkaan tilanteeseen, psykologinen arvio. Myös konsultaatiopyynnöt ja lähetteet toisille ammattilaisille (tarkista organisaation toimintatapa)

Mitä kirjataan kansallisiin otsikoihin, esimerkkejä 3

- Hoidon toteutus
 - **Toimenpiteet:** ammattilaisen tekemät tai suunnittelemat toimet. Tehdyt toimet rakenteisesti ja vapaana tekstinä. Suunnitellut toimet vain vapaana tekstinä. Esim. terapeutin keskustelu, perhetilanteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus, pedagogiset järjestelyt.
 - **Testaus- ja arviointitulokset:** tutkimukset, testaukset, kyselyt ja haastattelut sanallisena kuvauksena. Käytetään sekä tutkimuksen suorittamisen että johtopäätösten kirjaamiseen.
 - **Ennaltaehkäisy:** ennaltaehkäisevät ja terveyttä edistävät interventiot
 - **Kuntoutus:** psykologiset interventiot, erityisesti sekundaari- ja tertiaaripreventio. Moniammatillisen kuntoutuksen ja terapia- ja erityispalveluiden toteutukseen ja sisältöihin liittyviä tietoja.

Mitä kirjataan kansallisiin otsikoihin, esimerkkejä 4

- Hoidon arviointi
 - **Hoidon tulokset:** arvio asetettujen tavoitteiden toteutumisesta
 - **Väliarvio:** Yhteenveto voinnissa tapahtuneesta oleellisesta kehityksestä ja muutos esitietoihin tai edelliseen väli- tai loppuarvioon nähden. Kirjataan ajanjakso, jota väliarvio koskee. Käytetään yleensä koko merkinnän yläotsikkona. Kirjaus tallentuu myös Yhteenveto (YHT)-näkyville.
 - **Loppuarvio:** Yhteenveto hoidon päättyessä tai hoitovastuun siirtyessä. Kirjataan ajanjakso, jota loppuarvio koskee. Käytetään yleensä koko merkinnän yläotsikkona. Kirjaus tallentuu myös YHT-näkyville.
 - **Etäkontakti:** Etäyhteyden kautta toteutettavat kontaktit, nettiterapiat ja ilman suoraa asiakaskontaktia tapahtuvat merkinnät. Käytetään yleensä koko merkinnän yläotsikkona.



Muut kirjattavat/tilastoitavat tiedot

- [Yhteystapa](#): esim. R10 Käynti vastaanotolla, R52 Reaaliaikainen etäasiointi
- [Kävijäryhmä](#): esim. 1 Yksilökäynti, 5 Perhekäynti
- [Käynnin luonne](#): TH terveydenhoito
- [Palvelumuoto](#): T26 Kouluterveydenhuolto tai T27 Opiskeluterveydenhuolto
- [Jatkohoidon suunnitelmia](#) kuvataan Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokituksella (SPAT)
 - Kirjataan yksi tai useampi jatkohoitokoodi
 - Esim. SPAT 1339 Uusi vastaanottoaika, SPAT 1337 Puhelinajan varaaminen, SPAT 1334 Ei jatkotoimenpidettä

Ohjeet kirjaamiseen

- THL:n verkkosivut
 - [Kirjaaminen opiskeluhuollon psykologipalveluissa](#)
 - [Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla/Kirjaaminen](#)
 - Yleistä tietoa sote-kirjaamisesta
 - [Terveystieteen kirjasto](#)
 - Mm. Potilastiedon kirjaamisen yleisopas ja Psykologityön nimikkeistö- ja luokitusopas
- [Tiedä ja toimi -kortti: Mielenterveystyön kirjaaminen neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa](#)
- [Tiedä ja toimi -kortti: Interpersoonallisen ohjannan \(IPC\) toteuttaminen opiskeluhuollossa](#)
- [Hoitoilmoitusopas terveydenhuollolle 2023](#)
- [Psykologiliiton kirjaamisohjeet](#)
- Oman organisaation/potilastietojärjestelmän kirjaamisohjeet





Ajankohhtaista

Julkaisut

- Uusi
 - [Toimintakyky-kirjaamisopas](#) on julkaistu
 - Sote-yhteinen toimintakykytiedon (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen, kognitiivinen) kirjaamisen opas
 - Opas sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä julkaistaan huhti-toukokuun vaihteessa 2024
 - Antaa kokonaiskuvan asiakastietolaista ja sen säännösten soveltamisesta
- Päivittyvät
 - Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä (huhti-toukokuussa)
 - Potilastiedon kirjaamisen yleisopas (kesäkuussa)



SOTE-kirjaamisen kansallinen verkosto

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen, kansallinen, koordinoiva ja vuorovaikutteinen verkosto sote-kirjaamisen kehittämisen tueksi
- Verkostoon on nimetty 1-2 henkilöä hyvinvointialueilta ja kansallisilta toimijoilta
 - THL (koordinoi), STM, Opetushallitus, Kelan Kanta-palvelut, Hyvinvointiala Hali ry, Kansa-koulu -hanke
- Perustehtävänä tiedonvaihto ja vertaiskehittäminen kirjaamisen asioihin liittyen
- Nimetyt kirjaamiskoordinaattorit/yhdyshenkilöt toimivat kirjaamisen kehittämisen koordinaattoreina alueilla ja alueiden omissa kirjaamisen verkostoissa. Kirjaamisen pulmakohtia kannattaa ensin selvittää heidän kanssaan.



KIITOS!

Kirjaamiseen ja tiedonhallintaan
liittyvät kysymykset:
sotetiedonhallinta@thl.fi

Hoitoilmoitusrekisterin (avohilmo)
tietojen kirjaamiseen liittyvät
kysymykset: avohilmo@thl.fi



25.4.2024

THL. It's a fact.

